

не будуть врегульовані відносини, пов'язані зі здійсненням повноважень власника Українським народом як безпосередньо, так і через органи державної влади або органи місцевого самоврядування.

Література

1. Земельне право України: Підручник / За ред. М. В. Шульги. — К.: Юрінком Інтер, 2004.
2. Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
3. Посік В. В. Право власності на землю Українського народу: Монографія. — Юрінком Інтер, 2006. — 544 с.
4. Iorgovan A. Drept administrativ. Tratat elementar, vol. III. — Editura Proarcadia. — Bucuresti. — 1993.
5. Андрейцев В. І. Земельне право і законодавство суверенної України: актуальні проблеми практичної теорії. — К.: Знання, 2005. — 445 с.
6. Monitorul official. — 1998. — № 448/24. — noiembrie.

УДК 349.415:332.3(477)

С. В. Додін, І. І. Каракаш

НОВІТНЯ ПАРАДИГМА УПРАВЛІННЯ СІЛЬСЬКИМИ ТЕРИТОРІЯМИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ІСТОРИЧНОГО ДОСВІДУ

Рецензія на монографію О. І. Павлова

«Сільські території України: історична трансформація парадигми управління». — О.: Астропринт, 2006. — 356 с.

У період суспільної трансформації відбуваються кардинальні зміни в українському селі. Вони пов'язані з реформуванням земельних та майнових відносин, появою нових форм власності та господарювання, впровадженням організаційних заходів та розвитком приватного сектора економіки. Здійснення не-сільськогосподарських видів діяльності суттєво впливають на диверсифікацію аграрного сектора економіки, а сільські території поступово втрачають статус виключно просторової бази для агровиробництва. В окремих регіонах земельні ресурси здебільшого використовуються для виконання оздоровчо-рекреаційних та природоохоронних функцій.

З урахуванням цих обставин вихід монографії О. І. Павлова є своєчасним, оскільки в ній простежується історична трансформація парадигми управління сільськими територіями. Науковий доробок автора полягає передусім у розкритті змісту поняття «сільські території», яке відзеркалює системну характеристику об'єкта, представленого природним, виробничо-господарським, соціальним, політичним і територіальним складниками. Застосовуючи сучасні методи дослідження, автор простежує еволюцію аграрних відносин у часі, розкриває роль держави у розвитку аграрного сектора економіки та соціальної сфери села.

Наукову новізну дослідження становлять авторські розробки, які знайшли свій прояв в обґрунтуванні концептуальних засад розвитку села. Їх складови-

ми є аграрна політика, розробка територіального підходу до оцінки процесів, що відбуваються на селі, і на цій основі формування сучасної парадигми управління сільськими територіями.

Досягненню мети та завдань дослідження сприяють структура монографії, логічність і послідовність викладення емпіричного матеріалу, обґрунтованість основних теоретичних положень, узагальнень та висновків. Чільне місце у монографії займає розділ, в якому розкриваються понятійно-категоріальний апарат, світоглядні та теоретико-методологічні засади дослідження сільських територіальних утворень. Узагальнення історичного досвіду реформування аграрної сфери має не тільки наукове значення, а й корисне з точки зору його прикладного використання, оскільки він свідчить про національну специфіку та ментальності українського народу, що знайшло свій прояв у ставленні до праці на землі.

Виявленню природноресурсного потенціалу та соціально-економічних умов функціонування сільських територій присвячено окремий розділ монографії. Земельні, лісові, водні та інші природні ресурси розглядаються в ньому в комплексі з людськими та штучними ресурсами як важливі чинники розвитку сільських територіальних утворень. Значне місце тут посідає аналіз нормативно-правових актів, що регулюють земельні відносини, а також режим використання та охорони різних категорій земель.

Цікавим є авторський підхід до характеристики земель як універсального ресурсу розвитку. На конкретних прикладах О. І. Павлов демонструє доцільність його використання не тільки у господарських, а й в інших цілях. Автор висловлює своє негативне ставлення до подрібнення землекористування в ринкових умовах, підкреслює низьку економічну і соціальну ефективність паювання земель. Новаторським є підхід автора до природоохоронної діяльності як до триєдиного процесу, що складається з екологізації природокористування, проведення природоохоронних заходів та комплексного відтворення природного середовища. Слушною є авторська пропозиція щодо проведення різниці між оздоровчо-рекреаційними та природоохоронними територіями на засадах урахування їх різних функцій.

У залежності від типу ландшафту в монографії розглядаються різні види функціонально-управлінських моделей. Рекреаційним ландшафтам відповідає обслуговувально-ресурсоспоживча модель, природним та аграрним ландшафтам — відповідно природоресурсо-зберігаюча і ресурсообмежена. Ці моделі ландшафтного менеджменту, на думку автора, мають бути задіяні системно, що обумовлено комплексним використанням кількох видів ресурсів одночасно і, навпаки, певний вид природного ресурсу має декілька призначень (с. 296, 297).

Разом з тим у монографії не всі аспекти досліджуваної проблеми знайшли достатньо повне відображення, що стимулюватиме подальший науковий пошук на шляху оптимізації сучасної моделі управління сільськими територіями. Оцінюючи рецензовану монографію в цілому, слід визнати, що вона є оригінальним, ґрунтовним науковим дослідженням, яке зацікавить не тільки фахівців, а й широке коло читачів.

15.01.2007